

Ф. / СП-1

Міністэрства сувязі і інфармацыі
Рэспублікі Беларусь

АБАНАМЕНТ на газету 63867
(індэкс выдання)

«Настаўніцкая газета» Колькасць
комплектару
(колькасць
комплектару)

на 199 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды _____
(паштовы індэкс) _____ (адрас) _____

Каму _____
(прозвішча, ініцыялы) _____

**ДАСТАВАЧНАЯ
КАРТКА**

63867
(індэкс выдання)

на газету

«Настаўніцкая газета»

Конт	падпіскі	руб.	кап.	Колькасць комплектару
	перад- расоўкі	руб.	кап.	

на 199 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды _____
(паштовы індэкс) _____ (адрас) _____

Каму _____
(прозвішча, ініцыялы) _____

Підписні кошт на "НІ" на 6 місяців — 4 680 рублів, на три місяці — 2 340 рублів

НГ-ІНФАРМ

НАДЗЕЙНЫЯ І НЕДАРАГІЯ ІВМ-КАМП'ЮТЭРЫ

для навучальнага працэсу
цэны ад 250\$
тэл. (0172) 26-26-52

СУПРАЦОЎНІЦТВА

БАСЕЙН ПАБУДУЮЦЬ НЕМЦЫ

Дзялі ў Дулебскіх дзіцячым доме-школу-сад, што на Бярэзіньшчыне, наведваліся госці з нямецкага горада Бургхайма. Яны прыехалі не толькі дэле падачы дулебцам гуманітарнай дапамогі, але і з прапановамі пастаяннага супрацоўніцтва.

Зараз яны дапамаглі школе зрабіць рамонт, прывезлі і ўстанавілі ў будынку сваё санітарнае абсталяванне. Школа разбудуваецца. І немцы зробіць адну з пабудов — хутэй за ўсё басейн.

Многа часу госці праводзілі з дзецьмі. Таленавітыя зны падарылі музычныя інструменты, а для асабліва адораных прапанавалі знайсці добрых выкладчыкаў, якіх будзе плаціць замежнай валютай.

Дзеці вельмі паспрабавалі і нямецкіх татэ. Яны разам гулялі ў розныя гульні, спявалі, вучыліся новым словам. І нават слязім было расставанне. Але сустрача гэтага не апошня. Дзе дзіцячым хутка пачадуць у Германію, дзе ім бясплатна будзе зроблены аперацыі на вачах. А ўлетку 12 маленіх дулебцаў зноў адпачнуць у Бургхайме.

Галіна СІДАРОВІЧ.

ХТО ШУКАЕ, ТОЙ ЗНАХОДЗІЦЬ

ЯКАСЦЬ НВК ГАРАНТУЕ

Пакуль ідуць дэбаты, ці патрэбны сёння навучальна-вытворчыя камбінаты, НВК № 2 Фрунзенскага раёна Мінска жыве і не збіраецца здавацца неўтаймаванаму рынку.

Калі ў мінулым навучальным годзе наведвалі гэты НВК 850 школьнікаў, то ўжо ў бягучым годзе сюды прыйшлі асацыя работніцы прадфесіі каля 1620 чалавек. А выбар тут немыслимы: сталар па рамонту мэблі, слесар па рамонту халадзільнікаў і аўтамабіляў, медыцынская сястра, экскурсавод, прадавец, сакратар-машыністка, мастак-афарміцель, бармэн-буфетчык, бухгалтар. Пра гэтую разнастайнасць прадфесіі кожны, хто наведвае камбінат, знойдзе сабе справу па душы.

А для гэтага ў НВК створаны выдатныя ўмовы, працягваюць майстэрні з сучасным абсталяваннем, аформлены нагляднымі дапаможнікамі навучальныя класы. Цяжэй было з сыравінай, неабходнай для практычнага навучання.

Але дырэктар Станіслаў Прадко, чалавек энергічны і дэлавы, здолеў наладзіць кантакты з малым прадпрыемствам "Маладзік", якое стала пастаўляць НВК адходы драўніны, металу. Гэта сыравіна выкарыстоўваецца навучэнцамі для вырабу дэвараў,

рам, табурэтак. Дарэчы, гатовых вырабаў ужо столькі, што пры камбінаце дырэктар плануе адкрыць магазін. І якім і прывабны тавар, без сунення, знойдзе свайго пакупніка.

Фрунзенскі НВК № 2 паспяхова вырашае праблему сённяшняга навучання школьнікаў. Ён не толькі дапамагае ім зарыентавацца ў выбары свайго жыццёвага шляху, але і набывае рабочы прадфесіі. Выпускнікоў з задавальненнем запрашаюць гандляваць кропкі Мінска, балоніны, майстэрні.

І добрыя водзвы сведчаць, што атрыманы 3-4 разрад адпавядае набываным у НВК ведам. У гэтым безумоўным заслугі педагогічнага калектыву на чале з С.Прадко, а таксама Фрунзенскага райа і не заадачыны Тацыяны Замыславай.

Аб'яднаўшыся адной мэтай — сацыяльнай абароны нашай моладзі, яны паспяхова вырашаюць задачы дні.

Васіль ШАБОЎТА,
педагог.

ДАРОГА НА КУРАПАТЫ

2 лістапада, на Дзяды, у Мінскіх кінатэатры "Змена" быў наладжаны прагляд дакументальнага фільма "Дарога на Курапаты". З'явіўшыся яшчэ ў 1990 годзе, фільм убачыў свет толькі сёння. І яго прэм'еры паказ можа стаць чарговай старонкай у раскрыцці страшнай таяны Курапаты.

У маленікай глядзельнай зале сабралася шмат людзей, многія сталі. Перад пачаткам фільма выступіў адзін з яго стваральнікаў Зянон Пазняк.

Гледачы пакідалі залу моўчкі. Тыя жахі, якія паказаны ў фільме, нельга ўмомант ні ўспрыняць, ні асноваць.

Не дай бог, гэты д'абны вернуцца зноў, — усклікнула жанчына, пацешышы свечку, што ўнесла час гэтага перад экранам.

Фільм неабавязва будзе паказаны па тэлебачанні. Паважне яго абавязкова, і мы лепш зразумеем грамадства, у якім мы жывем.

Галіна СІДАРОВІЧ.

ПРАВЕРЦЕ ПРАВІЛЬНАСЦЬ АФАРМЛЕННЯ АБАНЕМЕНТА

На абанемента павінен быць пастаўлены адбітак касавай машыны.

Пры афармленні падпіскі (пераадрасоўкі) без касавай машыны на абанемента пастаўляецца адбітак календарнага штэмпеля аддзялення сувязі. У гэтым выпадку абанемента выдаецца падпісчыку з квітанцыяй аб аплаце кошту падпіскі (пераадрасоўкі).

Для афармлення падпіскі на газету або часопіс, а таксама для пераадрасавання выдання бланк абанемента з даставачнай карткай запаўняецца падпісчыкам чарнілам, разборліва, без скарачэнняў, адпаведна ўмовам, выкладзеным у каталогах.

Запаўненне месцаўных класіфікацыйных пераадрасавання выдання, а таксама класіфікацыйна-паводка работнікамі прадпрыемстваў сувязі.

Тэатр, які выходзіць і лечыць

Людзі баяліся хадзіць у тэатр. Штодзень калі яны збіраліся больш як дзве сотні падлеткаў. Тут былі і панкі, і рокеры, і металісты, і проста наркмані. Ча-ста ўсёчынілі п'янікі, сваркі і бойкі. Але раптам усё змянілася. Праз чатыры месяцы адбыўся цуд. Тыя самыя нябодрандзёжныя падлеткі апантаны прыкільнікі тэатра, у якім раней ніколі не былі. Яны атрымалі права бязплатна прыходзіць сюды. Больш таго, панкі і металісты, якіх нават не ўважвалі адзін аднаго, сталі ўдзельнікамі аднаго спектакля. Іх парадзіў Шэкспір. Вобразы Рамэа і Джульеты давалі стварца разам. Панкі прадставілі ў спектаклі саміх Капулеці, а металісты — Мантэкі...

Настойлівыя рэпетыцыі далі добры плён. Невялікімі артыстамі было дэдавана больш пачынальніц спектакляў у роднай Польшчы, дванаццаці — у Германіі, два — у Францыі.

— І яшчэ не ўсё, — смяецца Ежы Федарыч, мастацкі кіраўнік і дырэктар тэатра "Людзі з Кракава", — нашы артысты не толькі перасталі хуліганіць, а і паспрабавалі. Больш таго — уварыліся катары школьных пар і нарадзіліся адно дзіця.

Пра гэта яшчэ неперародную гісторыю быў зроблены 19-хвілінны фільм, гледачымі якога сталі ўдзельнікі трыналіе — "Тэатр — дзіцяці і Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі "Псіхалагічная развіццёвая дзеянне сродкам тэатральнага мастацтва", што праводзіла наладу ў Мінску.

Ініцыятыўнае міністэрства адукацыі і навукі, культуры і друку, Беларускага фанду, Мінтэррыянканма, Саюза тэатральных дзеячаў Беларусі і Беларускага рэспубліканскага тэатра юнага гледача.

Валікі цуд уздзяжні тэатральнага мастацтва на дзіцячую душу зразумелі і адчулі псіхологія з Масквы. Пра гэта гаварыла ў сваім выступленні "Методыка драматургічнай псіхалагічнай" ("Элевар" — у перакладзе (ліч.) — "узышчае") педагог і драматург з Масквы Тацыяна Лявоўна Шымова.

Яе незвычайная методка уздзяжні тэатральнага мастацтва на душу дзіцяці дапамагла развіццёва і вылучыць больш як 400 дзяцей. Многія з іх пакувалі брандзіраванай астрай, энурэзмам, розным нервовым ішкані.

Лячэбна-тэрапеўтычнае ўздзяжненне адчулі канфліктныя, сарамлівыя, крыводыя дзеці.

Выкарчоўваць запраграмаваныя ў характары дзіцяці нейкія сур'ёзныя недахопы не трэба, гэта нават небяспечна, гэтакаса як і, напрыклад, павучэнне экзальтацыі прыроды, — адначасна ў сваім выступленні Тацыяна Лявоўна.

А вось ператварэнне недахопу ў якасць — можна. Скажам, тупота нельга зрабіць шкодкам, але яго можна зрабіць беражлівым. Не вярта рэбцы супергероем ня-мелая, але яго можна зрабіць сціплым...

Дзеці прыходзілі ў тэатр, захопленымі ім, і не падарожы, што яны лезлі. Лячэбнае прыходзілі ў два этапы. Першы этап — дзіцяці эцюдзі. Іх востым. Кожны эцюд — маленькая п'еса, якая аказвае лячэбнае ўздзяжненне на псіхіку дзіцяці. Другі этап — лячэбны спектакль. Дзеці і бацькі, якія прыходзілі ў гэты незвычайны тэатр, атрымлівалішы інтэлектуальны дапаможны аддзін, самі робяць лялькі, дэкарацыю да спектакля. І зноў тэатр дорыць цуд: фізічна і духоўна аз-

дзяваўшае сваіх маленіх пацяментаў.

Выступіла на канферэнцыі і калегіня Тацыяна Шымова — клінічны псіхолог і драматург з Масквы Ірына Якаўлеўна Мадзельска. Яна аўтар "Кнігі для цёмных бацькоў" дзе, у прыватнасці, адначасна, што сям'я ў наш час становіцца адзіным апрачым традыцыйнага выхавання — у псіхологічнай кожнага чалавекі жывуць уласцівымі яго прыходзіць, спрацоўвае так званая памяць генаў. Мадзельска прыгала дзіцяці сацыялагічныя дзеянні ўдзяжні уральскіх сямей-лаў. Як былі і сталіся сёння аздобіць тэлеэкран чарнухай і парухай, "забойнымі" амерыканскімі мультыплексікацыйнымі серыяламі "а дзе часе", усё ж у сваіх адказах пераважна большасць дзяцей аднадушна сцявараюць, што "бедныя заўсёды добрыя, яны ніколі не свараця", а "дзіцяшка Скружж (герой амерыканскага дзіцячага тэлесерыялу) купіўца ў грошх, багаты і скупы".

Так, трэба імкнуцца быць сучасным, але пры гэтым абавязкова ўлічваць ментальнасць славянскай душы, традыцыі яе выхавання. У процілеглым выпадку тыя ж самыя дзіцяці страшылі, якія ёсць, бадай, у кожнай краіне, дзеці розных рэгіёнаў будуць успрымаць па-рознаму. За-морушка вурдалак і заморшчаны моцны — стаць для рэальнай дзіцячай душы не загартукай, а ятрутай, — значыцца напрыканцы свайго выступлення Ірына Мадзельска.

Па-свойму вырашаюць праблему псіхалагічнай развіццёвай дзеянне сродкам тэатральнага мастацтва ў Германіі. У міжнароднай навукова-практы-

най канферэнцыі ў Мінску брала ўдзел труп "Шналь" Нацыянальнага тэатра Мангейма.

Мы прапанавалі ўвазе ўдзельнікам канферэнцыі напішу работу, якая называецца "Пра гэта не гаворыць", — сказаў рэжысёр тэатра з Мангейма паві Флакхубер. — Гэтая пастаноўка ўдзямае пытанні паводка выхавання. Дарэчы, гэма да надзвычайна часу табураваная ў Германіі. Адрасуецца дзіцяці 10 — 16-гадовым гледачам. Думаю, што зна-мства дзяцей з такімі тэатральнымі спектаклямі стане не толькі дзіцяці і шчырай размовавай на забароненую тэму, а і папярэдадзі злучачніцы падлеткаў на сексуальны глебе.

Адметнасць гэтай работы яшчэ і ў тым, што спектакль можна ставіць не толькі на тэатральнай сцэне, а і выязджаць з ім у школы (Думаю, чытачам нашай газеты будзе цікава ведаць, што ў трупі ўсёго 6 акцёраў, якіх даюць на 200 спектакляў у год, а кошт білета ў тэатр рэзідэнцыі дзіцячым пседам у трыналіе).

Адбыўся прагляд спектакляў. Мінскі тэатр юнага гледача прапанаваў "Стваральніцтва цуда" (У.Пібсан), Расійскі акадэмічны тэатр моладзі з Масквы — "Старадаўняе надзвіні" і г.д. Удзельнікі канферэнцыі маглі прасачыць за развіццём дзіцячага гледача на практыцы. У мінскай гімназіі №176 апрайшлі заняці курса "Мастацтва быць гледачом", арганізаваў якія загадчык псіхалага-педагагічнай службы ТЮГ Фрыдрых Мольд.

Вёў канферэнцыю акадэмік, доктар псіхалагічных навук, загадчык кафедры агульнай і дзіцячай псіхалогіі Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта Якаў Калінінскі.

Святлана ХОРСУН.

УСЁ ВЫРАШАЕ НАСТАЎНІК

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

старэйшая настаўніца Вера Уладзіміраўна Бяльцова. Педкалектыву школы — гэта спаву вопыту і маладосці. Захавалінікі лепшых

традыцый — былыя выпускнікі, а зараз настаўнікі Валентына Вячаславаўна Доўнар, Тамара Чаславаўна Семанкова, Святлана Талдушаўна Давідовіч, Ларыса Патроўна Шацілава, Галіна Патроўна Ждановіч, Уладзімір Антонавіч Ждановіч. Пачынаюцца школы на арганізатар пазакласнай і пазашкольнай выхавальнай работы. Менавіта дзякуючы Наталлі Мікалаеўне Садовай сёння стала больш цікавым пазашкольнае жыццё вучняў. Добра "асімільваліся" ў педагагічны калектыв Святлана Канстанцінаўна Міхайлюска і Наталля Гондальска Краўчук.

Яны працягваюць у раённым Доме тэхнічнай творчасці, а ў 2-й негарадзкой школе вядуць гурткі мяккай цацкі і вырабаў з саломкі. Папулярныя срод вучняў і драматычныя гурткі, якім кіруе Алена Аляксандраўна Пяткевіч.

Школа паступова, мэта-накіравана пераходзіць на беларускую мову навучання. У гэтым навучальным годзе навучэнцы на дзяржаўнай мове вядзюцца з першага па пяты клас. Настаўнікі ахвотна выкарыстоўваюць па-беларуску. Школа, што не хапае падручнікаў — было б лягчэй далучаць дзяцей да роднага слова.

Канечне, паслякова школа — не ў вакууме. Усё жыццёва, найперш эканамічна і сацыяльна, узрушэнні акраінах і не. Але педагагічны калектыв усё ж не траціць аптымізму, веры ў перамены да лепшага, стараецца трымацца "на плаву". Немалаважна і тое, што са сваймі праблемамі не пакідаюць школу сам-насам раёны аддзел адукацыі і калгас "Чырвоны сцяг". Калгас наладзіў падвоз школьнікаў з бліжэйшых вёсак, аказвае школе і іншую пасляную ў сённяшніх эканамічных умовах дапамогу.

... У "чырвоным куце" сядзелі на сваё ўраджаю атраном калгас Яўген Іванавіч Яскевіч, брыгаладзір комплекснай брыгады Славадар Уладзіміравіч Фалітар, механізатары Аляксандр Глебкі і Аляксандр Івашын. Усё было на імпрэзе: і песні, і танцы, і шчырае слова да вучняў атраном, і, канечне ж, багатыя сталы з востэньскімі дарункамі, прысмакамі і духмяным чаем.

Школа жыве з калгасам адным жыццём.

Алесь ЛУНЁЎ,
Юрый БОНДАРАЎ.

ВАЗЬМІЦЕ НА ЗАМЕТКУ

Падрыхта- ваны да выдання

Горленка В.П. Асновы выхавальнага ўмяшчэння класнага кіраўніка — бел. 8.0 арк.

У аснову зместу рукапісу пакладзены канцэпцыі выхавання асобы школьніка на аснове пазнава-практычнай. Удзельнікі раскіданыя метадычныя арганізацыі выхавальнай работы, тэхналогіі паводка, выхавання. Асобныя главы прысвечаны дэманстрацыі выхаванасці вучняў і прагназаванню выхавальнай работы, стымуляванню асобнага развіцця вучня.

Падобнага выдання ў краіне няма. Навучальна-метадычны дапаможнік адрасуецца настаўнікам, класным кіраўнікам, студэнтам педагагічных навуковых устаноў.

Выкладзены правы чалавек — бел. 4.0 арк.

Навукавы дапаможнік распаўсюджаны ў ЮНЕСКО, аўдэа- і відэа-запіс практычных кіраўніцтвам для настаўнікаў пачатковых і сярэдніх класаў, выхавальнікаў, класных кіраўнікоў па праблемах выхавання і выкладання правы чалавек.

Капюўнацыя дапаможніка — у паслядоўнасці, аразумеласці і сцісласці выкладання матэрыяла па маладзёваданай і нераспрацаванай праблеме ў дасунай і вельмі эфектыўнай форме работы — ролевых гульняў.

Бесова М.А. Пазнавальныя гульні малодшага школьніка — рус. 10.0 арк.

Кніга, адрасаваная настаўнікам пачатковых класаў, выхавальнікам груп прадажніцкай дзіцячых мастацтваў, выхавальнікам і тэа-рысцкіх мерапрыемстваў у сістэме пазнавальнай і пазашкольнай работы.

Гур'ява Л.В. Азбука вадэма. (Даведніцкая кніга юнага экалога) — рус. 12.0 арк.

Рукапіс прадставіў сабой практычнае кіраўніцтва для правядзення экскурсіі ў прыроду, знаёмства з воднымі экосістэмамі, правядзення экалагічных даследаванняў, змен, экспедыцый, гуртоў і тэа-рысцкіх мерапрыемстваў у сістэме пазнавальнай і пазашкольнай работы.

Форма выкладання матэрыялу "пытанне-адказ" значна спрашчае ўспрыманне дастаткова складаных праблем у галіне гідрэкалогіі.

Арцёмка З.В., Завадская Ж.Я. Азбука форм выхавальнай работы — бел. 9.0 арк.

Дэцэнты Мінскага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта З.Арцёмка і Ж.Завадская аб'явілі ў агульнай зборцы і сістэматызавалі каля 80 розных форм выхавальнай работы, распаўсюдзілі метадыкі іх падрыхтоўкі і правядзення. Класныя кіраўнікі школ, куратары навукавых груп прафесійных навукавых устаноў, выхавальнікі знойдуць у гэтым дапаможніку цікавы і разнабачны матэрыял для правядзення выхавальнай работы з вучнёўскай моладдзю.

Дзвенская Р.І. "І час новы пойдзе..." — рус. 12.0 арк.

Пад гэтай назвай вядзецца ўнікальная і пуніту гледацкай тэатра і практычнай дапаможнік па фармаванні ў вучняў сярэдніх і старэйшых класаў, навукаў ПТВ экалагічнай культуры. Як у наш складаны эканамічны час выхоўваць у падрастаючага пакалення любоў і павагу да прыроды, як вучыць разнапланнаму узвешчэнню з ёю — гэты і іншыя практычныя пытанні знойдуць тут настаўнікі, выхавальнікі ўсіх тыпаў навукавых і пазашкольных устаноў.

Жабінская М.П. Адрэджэнне беларускай вышчанкі, ч.І — бел. 3.0 арк.

Настаўнікі пачатковых класаў, выхавальнікі, кіраўнікі гуртоў упершыню атрымаюць метадычны дапаможнік па ааалоданні адным з відаў народнага мастацтва — вышчанкай. Работа ўдзельнічае ў сабе навукова-тэа-рысцкую і практычную часткі, якія ўвару праверылі ў рабоце з дзецьмі, і яе правядзенне не адарваны ад школьнай практыкі. Самым падрабязным чынам распісаны ўсе заняці на працягу першага года навучання і метадыка выкладання ўрокаў па выбару вышчанкай, даючы адпаведныя ілюстрацыі, разнастайныя літаратурныя матэрыялы.

Чаканюў У.Л. Абарона ад радзіцы — рус. 2.5 арк.

Папулярная, дасунай форме тлумачыцца прырода радзексцэўнага выпраменьвання, механізм яго ўздзяжненя на жыццё арганізма і меры па аніжэнні гэтага ўздзяжнення.

Матэрыялам дапаможніка могуць карыстацца не толькі настаўнікі пачатковых класаў, выхавальнікі дашкольных устаноў але і бацькі, якіх у забаруджаных радзексцэўнах рэчы-нах тэа-рысцкіх.

Рэальна аддзел адукацыі вывучаюць пошпнт на прапана-ваныя да выдання рукапісы, каб выбраць самыя лепшыя з іх і надрукаваць.

С.РУСАК,
загадчык лабараторыі
выхавальнай работы ІМ
Цэнтра вучэбнай кнігі і
сродкаў навучання.

